

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію навчального процесу на третьому освітньо-науковому рівні в Інституті колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України (далі Положення) розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>) від 01.07.2014 р. № 1556-VII, Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти (затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 347; від 03 березня 2020 р. № 180; від 24 березня 2021 р. № 365, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>), Постанови КМУ «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 р. № 44 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text>), Довідником Європейської кредитної трансферної накопичувальної системи (далі ЄКТС), Європейських стандартів і рекомендацій забезпечення якості вищої освіти, Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою КМУ від 23.03.2016 р. № 261 (<https://sqe.gov.ua/law/postanova-kabinetu-ministriv-ukrain-14/>), Положення про приймальну комісію Інституту.

1.2. Дане Положення розроблене з метою вдосконалення організації навчального процесу в Інституті колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України (далі Інститут) та адаптації його нормативно-правової бази до вимог, визначених ЄКТС, яка є обов'язковою основою для організації навчального процесу в Україні на всіх рівнях вищої освіти, включаючи третій (освітньо-науковий) рівень і використовується для

вимірювання обсягу навчального навантаження здобувачів та забезпечення порівнянності освітніх програм (зокрема, в міжнародному контексті).

2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

2.1. Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України здійснює підготовку здобувачів вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти. Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій та третьому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.

2.2. Здобуття вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньо-наукової програми, що є підставою для присудження ступеня доктора філософії.

Доктор філософії – це освітньо-науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти та присуджується науковою установою у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми і успішного захисту дисертації. Ступінь доктора філософії здобувається за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 36 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма обов'язково включає наукову (дослідницьку) складову.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

3.1. Спеціальності та освітньо-наукові програми, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Перелік спеціальностей визначається ліцензією на надання освітніх послуг, яка видана Міністерством освіти і науки України та оприлюднена на сайті Інституту.

3.1.1. Ліцензований обсяг на освітньо-наукових програмах затверджується

рішенням Вченої ради Інституту в межах ліцензованого обсягу відповідної спеціальності. Прийом на навчання здійснюється через приймальну комісію, відповідно Правил прийому до аспірантури здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Інституті.

3.2. Освітньо-наукова програма розробляється в межах спеціальності. Формування освітньо-наукових програм, їх подальша реалізація, оновлення та закриття регламентуються Положенням про порядок розроблення, затвердження та оновлення освітньо-наукових програм в Інституті колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України.

3.3. Нормативна кількість залікових одиниць для доктора філософії становить 36 кредитів ЄКТС. Загальний термін навчання в аспірантурі становить 4 роки.

3.4. Види освіти. Особа реалізує своє право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти:

– **формальна освіта** — освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей і передбачає досягнення здобувачами вищої освіти встановлених стандартами освіти/освітніми програмами результатів навчання відповідного рівня освіти і здобуття кваліфікацій, визначених державою;

– **неформальна освіта** – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій;

– **інформальна освіта (самоосвіта)** – це освіта, яка передбачає самостійне здобуття особою певних компетентностей, зокрема, під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям.

Питання врегулювання відносин із здобувачами вищої освіти щодо

визнання результатів навчання, отриманих у вказаних видах освіти, визначаються Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в ІКХХВ ім. А.В. Думанського НАН України та іншими нормативними документами МОН України.

– *визнання результатів неформального та/або інформального навчання* - це комплекс процедур, що встановлюють їх відповідність результатам 3 навчання, передбаченим відповідною освітньою програмою (результатам навчання певних освітніх компонентів або програмним результатам навчання), або певному рівню освіти, за підсумками чого приймається рішення про можливість зарахування особі певних освітніх компонентів (складових освітніх компонентів) відповідної освітньої програми. освіта.

3.5. **Форми навчання.** Підготовка в аспірантурі здійснюється за рахунок коштів державного бюджету України (за державним замовленням) та коштів юридичних та фізичних осіб – на умовах контракту. Підготовка здобувачів ступеня доктора філософії за державним замовленням здійснюється заочною (денною) формою навчання, якщо інше не передбачено актами Кабінету Міністрів України, зокрема, на період дії воєнного стану. На навчання в аспірантурі на умовах контракту приймаються вступники заочною (денною) та заочною формами навчання.

Згідно з Постановою КМУ від 19.05.2023 № 502, яка внесла зміни до Порядку підготовки здобувачів, у період воєнного стану та протягом 90 днів після його припинення підготовка здобувачів за державним замовленням може здійснюватися і за заочною формою (за певних умов).

Здобувачі вищої освіти денної форми навчання зобов'язані відвідувати всі заняття згідно з розкладом занять та своєчасно виконувати навчальні завдання згідно з індивідуальним навчальним планом та програми навчальних дисциплін, складати екзамени та заліки у терміни, визначені графіком навчального процесу. Дозволяється застосовувати в освітньому процесі

технології дистанційного навчання як метод проведення занять за будь-якою формою навчання, якщо це передбачено програмою дисципліни, за умов наявності відповідного технічного та навчально-методичного забезпечення.

3.6. Форми організації навчального процесу та види навчальних занять. Навчальний процес здійснюється у таких формах: навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи.

Основні види навчальних занять: лекція, практичне/семінарське заняття, індивідуальне заняття, консультація.

Форми та методи навчання і викладання повинні сприяти досягненню заявлених у освітньо-науковій програмі цілей та результатів навчання, відповідати вимогам аспірантоцентрованого підходу і принципам академічної свободи та добросовісності. Усім учасникам освітнього процесу має своєчасно надатися інформація щодо цілей, змісту та результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі програми або силабуса). Інститут забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньо-наукової програми відповідно до її цілей.

Навчальні заняття проводяться за розкладом, який затверджується директором Інституту.

3.7. Науково-методичне забезпечення навчального процесу. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» науково-методичне забезпечення навчальної діяльності має відповідати стандартам вищої освіти, де передбачено використовувати навчально-методичну документацію, навчальну та наукову літературу. Акредитаційні нормативи й вимоги до надання освітніх послуг передбачають наявність навчально-методичного та інформаційного забезпечення вищої освіти – навчальних і довідкових видань.

Науково-методичне забезпечення навчального процесу має включати: стандарти вищої освіти; навчальні плани; програми/силабуси навчальних дисциплін та практик; підручники й навчальні посібники; методичні матеріали до практичних (семінарських) занять; індивідуальні навчально-дослідні

завдання (за їх наявності у програмі навчальної дисципліни); завдання до семінарських, практичних занять; текстові та електронні варіанти тестів для поточного й підсумкового оцінювання; методичні матеріали із питань самостійного опрацювання фахової літератури.

3.8. Мова викладання. Мовою викладання в Інституті є державна мова. Окремі навчальні дисципліни або їх частини можуть викладатися іноземними мовами відповідно до освітньо-наукової програми та в порядку, визначеному Законом України «Про вищу освіту».

4. ВИДИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

4.1. Зміст освітньо-наукової програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до неї, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Взаємозв'язок освітніх компонентів означає, що вони підпорядковані певній логіці навчання і викладання. Обов'язкові освітні компоненти, включені до освітньо-наукової програми, мають у сукупності призводити до досягнення програмних результатів навчання. Структура освітньо-наукової програми передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством. Освітньо-наукова програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

4.2. Навчальний план освітньо-наукової програми містить навчальні дисципліни:

- циклу загальної підготовки;
- циклу професійної підготовки;
- циклу дисциплін відбного вибору– не менше 10 кредитів ЄКТС.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Лекція – один з основних видів навчальних занять, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу. Дидактичним завданням лекції є не тільки ознайомлення аспірантів з основним змістом, принципами, закономірностями, головними ідеями, а також підготовка до подальшої самостійної роботи аспірантів. Методично лекція повинна відповідати таким основним вимогам: бути на сучасному рівні розвитку науки, мати завершений характер (висвітлення певної теми), бути внутрішньо переконливою (аргументація, викликати в аспірантів інтерес до науки), містити добре продумані ілюстративні приклади, спрямовувати аспірантів на самостійну роботу, бути доступною та зрозумілою. У практиці освіти третього освітньо-наукового рівня поширеними є такі види лекцій: лекція-бесіда, лекція-дискусія, лекція з розбором конкретних ситуацій, лекція із застосуванням зворотного зв'язку, лекція-консультація, проблемна лекція. Можливе читання окремих лекцій із проблем, які стосуються певної навчальної дисципліни, але не охоплені навчальною програмою. Такі лекції проводяться провідними вченими або спеціалістами. Лекції проводяться науково-педагогічними працівниками, які є співробітниками Інституту та забезпечують реалізацію відповідної освітньо-наукової програми, а також провідними науковцями або спеціалістами, запрошеними для читання лекцій.

5.2. Практичне заняття – вид навчального заняття, під час якого викладач організовує детальний розгляд аспірантами окремих теоретичних положень освітнього компонента і формує вміння й навички їх практичного застосування. Основна дидактична мета практичного заняття - розширення, поглиблення та деталізація наукових знань, отриманих аспірантами на лекціях і в процесі самостійної роботи й спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення аспірантів. Практичні заняття проводяться в аудиторіях та лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами

навчання, лабораторним обладнанням, обчислювальною технікою. Для проведення практичного заняття викладачем готуються методичні матеріали: тести для виявлення ступеня оволодіння аспірантами необхідними теоретичними положеннями; набір практичних завдань різної складності для розв'язування їх аспірантами на занятті й необхідні дидактичні засоби. Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок аспірантів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю аспірантів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Якість підготовки аспірантів до заняття та їх участь у розв'язуванні практичних завдань оцінюються викладачем і враховуються під час виставлення поточних та підсумкових балів із освітнього компонента.

5.3. Семінарське заняття – вид навчального заняття, під час якого викладач організовує обговорення аспірантами питань із попередньо визначених програмою/силабусом навчальної дисципліни тем.

Особливий вид семінарського заняття - спецсемінар, який практикують на старших курсах із фахових освітніх компонентів та дисциплін спеціалізації. Він покликаний поєднувати теоретичну підготовку майбутніх фахівців з їх участю в науково-дослідній роботі. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені аспірантами реферати, їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати й відстоювати свою позицію тощо.

5.4. Індивідуальні заняття проводяться з метою підвищення рівня підготовки аспірантів та розкриття індивідуальних творчих здібностей. Види індивідуальних навчальних занять, їх обсяг, форми та методи проведення, форми й методи поточного і підсумкового контролю (крім державної атестації) визначаються програмою/силабусом навчальної дисципліни.

5.5. Консультація – це один із видів навчальних занять. Вона проводиться з метою отримання аспірантом відповіді на окремі теоретичні або практичні питання та для пояснення теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування. Консультація може бути індивідуальною чи проводитися для

групи аспірантів, залежно від того, чи викладач консультує аспірантів із питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань, чи з теоретичних питань освітнього компонента.

5.6. Практична підготовка. Науково-дослідна та педагогічна практика аспірантів є обов'язковим компонентом освітньо-наукової програми й має за мету набуття аспірантом професійних навичок та вмінь. Загальні питання організації, проведення і підведення підсумків практики аспірантів в Інституті визначені у Програмі організації та проведення науково-дослідної та педагогічної практики аспірантів Інституту колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України.

5.7. Самостійна робота аспіранта. Самостійна робота аспіранта – основний засіб оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових навчальних занять час. Викладач визначає зміст самостійної роботи, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, розробляє методичні засоби проведення поточного та підсумкового контролю, здійснює діагностику якості самостійної роботи, аналізує її результати. Самостійна робота може включати:

- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що не розглядаються в курсі лекцій;
- підготовку до виступів на семінарах та до практичних занять;
- переклад текстів;
- розв'язування й письмове оформлення задач та інших видів завдань;
- систематизацію вивченого матеріалу перед іспитом тощо.

Для самостійної роботи аспірантам також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна й періодична література. Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу з освітнього компонента може виконуватися в бібліотеці, навчальних кабінетах та лабораторіях, а також у домашніх умовах. За потреби ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу аспіранта до потрібних дидактичних засобів. Навчальний матеріал компонента, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння

аспірантом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд із навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час проведення навчальних занять.

5.8. Індивідуальна робота аспіранта – це форма організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для найбільш повної реалізації творчих можливостей аспірантів через індивідуально спрямований розвиток їх здібностей, науково-дослідну роботу й творчу діяльність. Індивідуальна робота спрямована здебільшого на поглиблене вивчення аспірантами окремих освітніх компонентів, також вона має науково-дослідний характер і передбачає безпосередню участь аспіранта у виконанні наукових досліджень та інших творчих завдань. Індивідуальна робота аспіранта включає виконання індивідуального навчально-дослідного завдання та інших кваліфікаційних робіт (проектів). Індивідуальні завдання сприяють більш поглибленому вивченню аспірантами теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань. Індивідуальні завдання виконуються аспірантами самостійно під керівництвом викладачів.

6. ПОТОЧНИЙ ТА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

6.1. Завданням поточного контролю є перевірка навчальних досягнень аспірантів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних (семінарських) занять і має за мету перевірку рівня підготовленості аспіранта до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних (семінарських) заняттях, експрес-контролю тощо. Максимальна кількість балів, яку може набрати аспірант за поточну навчальну діяльність із дисципліни, становить 60 балів, де форма контролю – екзамен та 100 балів, де форма контролю – залік. Розподіл загальної кількості балів між поточним контролем, підсумковим модульним контролем, екзаменом та критерії оцінювання визначаються програмою

(силабусом) навчальної дисципліни і доводяться до відома здобувачів на початку семестру.

6.2. Модульний контроль (у випадку, якщо передбачений програмою (силабусом) навчальної дисципліни) – складова частина поточного контролю, що здійснюється у формі виконання аспірантом модульного контрольного завдання (контрольної роботи, тесту, колоквиуму тощо).

6.3. Завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння та засвоєння аспірантом програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми освітнього компонента тощо. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах. Він проводиться у формі модульного контролю, семестрового заліку, екзамену згідно із затвердженим графіком навчального процесу та розкладом.

6.4. Академічна заборгованість. Повторне складання екзаменів, заліків, у разі отримання незадовільної оцінки, допускається не більше двох разів із кожної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється директором Інституту.

7. АТЕСТАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

7.1. Щорічна атестація та контроль виконання освітньо-наукової програми. Атестація – це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або дослідницької роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньо-наукової програми. Щорічна атестація аспірантів проводиться один раз на рік (вересень) з метою контролю виконання індивідуального навчального плану та програми наукової роботи. Атестація проводиться шляхом оцінювання рівня засвоєння поточних навчальних дисциплін та заслуховування результатів дослідницької роботи. Форми контролю навчальних дисциплін (екзамен або залік) визначені у

навчальному плані. Складання екзаменів та заліків здійснюється державною мовою. Аспірант, який не погоджується з результатами поточної або щорічної атестації (перше перескладання викладачеві), в день оголошення результатів має право звернутися з апеляційною заявою на ім'я директора Інституту. Процедура створення та роботи апеляційної комісії визначається внутрішнім наказом директора Інституту, за яким створюється апеляційна комісія, яка розглядатиме звернення аспіранта. Апеляція має бути розглянута на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного дня після її подання. Аспірант, який подав апеляцію, має право бути присутнім при розгляді своєї заяви.

7.2. Підсумкова атестація та присудження ступеня доктора філософії. Підсумкова атестація аспірантів проводиться після успішного виконання ними освітньо-наукової програми, що включає виконання всіх навчальних компонентів та наукової (дослідницької) складової. Підсумкова атестація включає встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки вимогам, що висуваються до ступеня доктора філософії. Нормативною формою підсумкової атестації є прилюдний захист дисертації.

Присудження ступеня доктора філософії здійснюється Разовою спеціалізованою вченою радою (РСВР). Порядок утворення, діяльності та повноваження РСВР, процедура захисту дисертації та вимоги до неї визначаються Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), та відповідними нормативними актами Інституту.

У разі прийняття Разовою спеціалізованою вченою радою рішення про відмову у присудженні ступеня доктора філософії, здобувач має право на повторний захист дисертації лише один раз. Повторний захист проводиться після суттєвого доопрацювання дисертації.

8. АКАДЕМІЧНІ ПРАВИЛА ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

8.1. Навчальний час здобувача вищої освіти визначається кількістю облікових одиниць часу, відведених для здійснення програми підготовки на певному освітньому рівні. Обліковими одиницями навчального часу здобувача вищої освіти є академічна година (45 хвилин), навчальний день, тиждень, кредит (30 годин), семестр, рік.

Академічна година - це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Дві академічні години утворюють пару академічних годин (далі – пара). У разі проведення пари без перерви її тривалість не повинна становити менше, ніж 80 хвилин. Навчальні заняття проводяться за розкладом, погодженим директором Інституту. Розклад навчальних занять оприлюднюється на дошках оголошень та на сайті Інституту.

Навчальний день – складова частина навчального часу аспіранта тривалістю не більше 9 академічних годин. Навчальний тиждень – складова частина навчального часу аспіранта тривалістю не більше 54 академічних годин (1,8 кредиту). Навчальний семестр – складова частина навчального часу аспіранта, яка закінчується підсумковим контролем. Тривалість семестру визначається навчальним планом.

Навчальний кредит - це 30 академічних годин навчальних занять та самостійної роботи впродовж навчального семестру. Навчальний рік – завершений період навчання аспіранта впродовж навчального року, що включає час навчальних семестрів, підсумкового контролю та канікул. Сумарна тривалість канікул упродовж навчального року, крім останнього, становить не менше 8 тижнів. Початок і закінчення навчання аспіранта на конкретному році навчання оформляються перевідними наказами.

Навчальний рік триває 12 місяців, розпочинається 01 жовтня і для аспірантів складається з навчальних днів, днів проведення підсумкового контролю, екзаменаційних сесій, вихідних, святкових і канікулярних днів. Забороняється відволікати аспірантів від участі в навчальних заняттях і

контрольних заходах, установлених розкладом, крім випадків, передбачених чинним законодавством.

8.2. Права здобувачів вищої освіти. Особи, які здобувають вищу освіту, мають право на:

- безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту;
- трудову діяльність у позанавчальний час;
- безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами Інституту;
- участь у науково-дослідних роботах, конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх робіт для публікації;
- участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної, спортивної, мистецької, громадської діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном;
- участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчального процесу, науково-дослідної роботи, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;
- участь у громадських об'єднаннях;
- участь у діяльності органів громадського самоврядування Інституту, органів аспірантського самоврядування;
- формування індивідуальної траєкторії у межах 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС;
- академічну мобільність, у тому числі міжнародну;
- отримання соціальної допомоги у випадках, встановлених законодавством;
- участь у формуванні індивідуального навчального плану;
- захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства;
- безоплатне проходження практики на підприємствах, в установах, закладах та організаціях;
- канікулярну відпустку тривалістю не менш як вісім календарних

тижнів на навчальний рік;

- оскарження дій органів управління Інституту та їх посадових осіб;
- спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та вільний доступ до інфраструктури Інституту відповідно до медико-соціальних показань за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я;
- отримання академічних та соціальних стипендій у встановленому законодавством порядку, інших стипендій, призначених фізичними (юридичними) особами;
- інші права, передбачені законодавством.

8.3. Обов'язки здобувачів вищої освіти:

- дотримуватися вимог законодавства, Статуту та Положень Інституту;
- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями Інституту;
- виконувати вимоги освітньо-наукової програми (індивідуального навчального плану);
- дотримуватись академічної доброчесності, досягати визначених результатів навчання;
- дотримуватися графіка навчального процесу та виконувати вимоги навчального плану;
- відвідувати всі види занять, які передбачені навчальним процесом;
- виконувати накази і розпорядження адміністрації Інституту;
- протидіяти корупційним проявам серед працівників та аспірантів Інституту;
- підтримувати належний порядок в аудиторіях, лабораторіях, приміщеннях, інших об'єктах Інституту та на його території, дбайливо та охайно ставитись до майна Інституту;
- дбати про честь та авторитет Інституту, не допускати протиправних та аморальних вчинків, бути дисциплінованим та охайним як в Інституті, так і в інших громадських місцях;

- своєчасно інформувати керівництво Інституту у випадках неможливості через поважні причини відвідувати заняття, складати екзамени, заліки, інші форми контролю.

8.4. Аспірант може бути відрахований у зв'язку з:

- завершенням навчання за відповідною освітньо-науковою програмою;
- власним бажанням;
- переведенням до іншого закладу вищої освіти;
- невиконанням індивідуального навчального плану або індивідуального плану наукової роботи;
- порушенням умов договору, укладеного між Інститутом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;
- порушенням академічної доброчесності;
- іншими випадками, передбаченими законодавством.

Академічна відпустка надається у зв'язку зі станом здоров'я; з навчанням/стажуванням в освітніх чи наукових установах іноземних держав; із вагітністю та пологами; по догляду за дитиною до досягнення нею віку трьох років; по догляду за дитиною до досягнення нею віку шести років тощо.

8.5. Академічна мобільність аспірантів. Національна та міжнародна кредитна мобільність реалізовується шляхом укладання відповідних угод/договорів про академічну мобільність відповідно до Положення про академічну мобільність в Інституті.

8.6. Формування індивідуальної траєкторії навчання. Аспірант має право на вибір навчальних дисциплін в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для освітньої складової освітньо-наукової програми. Вільний вибір навчальних дисциплін (формування аспірантом індивідуальної траєкторії навчання) здійснюється в межах, передбачених відповідною освітньо-науковою програмою та навчальним планом.

8.7. Стипендіальне забезпечення здійснюється відповідно до нормативних документів Національної академії наук України.

9. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ІНСТИТУТУ (ВИКЛАДАЧІВ)

9.1. Права науково-педагогічних працівників, які забезпечують реалізацію освітньо-наукових програм Інституту на третьому освітньо-науковому рівні (викладачів):

- на академічну свободу, що реалізується в інтересах особи, суспільства та людства загалом;
- на академічну мобільність для провадження професійної діяльності;
- на захист професійної честі та гідності;
- обирати методи і засоби навчання, що забезпечують високу якість навчального процесу;
- на забезпечення відповідних умов праці, підвищення свого професійного рівня, організацію відпочинку та побуту, встановлених законодавством, умовами індивідуального трудового договору та колективного договору;
- безоплатно користуватися бібліотечними, інформаційними ресурсами, послугами навчальних, наукових, спортивних, культурно-освітніх підрозділів Інституту;
- на захист права інтелектуальної власності;
- на підвищення кваліфікації та стажування;
- брати участь в об'єднаннях громадян;
- інші права, передбачені законодавством України і Статутом Інституту.

На викладачів Інституту поширюються всі права, передбачені законодавством для наукових працівників наукових установ.

Обов'язки викладачів Інституту:

- забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні навчальних дисциплін відповідної освітньо-наукової програми за спеціальністю, провадити наукову діяльність;

- підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію;
- дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються в Інституті;
- дотримуватися в освітньому процесі та науковій (дослідницькій) діяльності академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти;
- розвивати в осіб, які навчаються, самостійність, ініціативу, творчі здібності дослідника;
- дотримуватися Статуту, Положень та інших нормативних актів Інституту.

9.2. Робочий час викладача. Планування та облік навчальної, методичної, наукової, організаційної та інших видів робіт, які виконуються науково-педагогічними працівниками Інституту протягом усього навчального року здійснюється відповідно до нормативних документів державного рівня.

Робочий час викладача включає час виконання ним навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи та інших трудових обов'язків. У випадках виробничої необхідності в Інституті науково-педагогічний працівник може бути залучений до проведення навчальних занять понад обов'язковий обсяг навчального навантаження. Зміни в навчальному навантаженні наукового працівника вносяться за наказом директора Інституту. Графік робочого часу викладача визначається розкладом аудиторних навчальних занять і консультацій, розкладом або графіком контрольних та підсумкових заходів та іншими видами робіт, передбаченими індивідуальним планом. Викладач зобов'язаний дотримуватися встановленого йому графіка робочого часу.

Залучення наукових працівників до роботи, не обумовленої трудовим договором, може здійснюватися лише за його згодою або у випадках, передбачених законом.

10. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

10.1 Це Положення набирає чинності з дати затвердження Вченою радою Інституту.

10.2 У випадку внесення змін або доповнень у державні нормативно-правові документи, що регламентують питання цього Положення, відповідні пункти Положення втрачають свою чинність, і вступають у дію внесені зміни.

10.3. Зміни та доповнення до цього Положення розглядаються і затверджуються Вченою радою Інституту.